

DECIZIE

10 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Tatiana Vieru, Iurie Bejenaru,
Galina Stratulat, Svetlana Novac

examinînd recursurile declarate de avocatul Coșleț Petru în interesele recurentului Siminica Gheorghe și de Ministerul Finanțelor,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Siminica Gheorghe împotriva Secției Financiare Hîncești, Ministerului Finanțelor cu privire la încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2012, prin care au fost respinse apelurile declarate de Siminica Gheorghe și de Ministerul Finanțelor, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Hîncești din 18 iunie 2012, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La data de 16.05.2011, reclamantul Seminica Gheorghe s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Secției Financiare Hîncești și Ministerului Finanțelor cu privire la încasarea prejudiciului moral și material, în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, procuratură și instanțe judecătorești.

În motivarea acțiunii, reclamantul Siminica Gheorghe a indicat că, prin sentința judecătoriei raionului Cotovsc din 26.02.1982, a fost condamnat în baza art. 77 alin. (1) al Codului de Penal RSSM la 2 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în colonie de corectare prin muncă cu regim comun.

La momentul arestării era la muncă, ca angajat al unei întreprinderi de construcții cu scopul de a munci și a primi o locuință.

Fiind condamnat, în colonie era înjosit numai din motivul că, era credincios, era plasat într-o celulă cu persoane care săvîrșiseră crime grave, îl

înjoseau, se adresau cu cuvinte înjurioase în adresa lui. În listele deținuților numele său era marcat cu roșu și era pus la cele mai grele munci.

Din cauza condamnării sale în anul 1982, el nu a avut posibilitatea să primească spațiul locativ.

În anul 1988 a revenit în țară, fiind lipsit de toate, și-a pierdut sănătatea, locul de muncă, nu a avut posibilitatea să-și termine studiile.

Prin Curții Supreme de Justiție din 19.04.2011, a fost încetat procesul în privința reclamantului și ultimul a fost reabilitat, însă fără a i se încasa în beneficiul său a cărorva prejudicii.

Reclamantul Siminica Gheorghe a solicitat perceperea în folosul său, din contul bugetului de stat al RM suma de 500000 lei cu titlul de prejudiciu moral și suma de 500000 lei cu titlul de prejudiciu material.

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești 18.06.2012 acțiunea a fost admisă parțial. S-a dispus încasarea în beneficiul lui Siminica Gheorghe din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, în rest pretențiile au fost respinse, ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13.12.2012 au fost respinse apelurile declarate de Siminica Gheorghe și de Ministerul Finanțelor, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Hîncești din 18.06.2012.

Invocînd netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, avocatul Coșleț Petru în interesele recurentului Siminica Gheorghe, la data de 02.04.2013 a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, casarea parțială a hotărîrii primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărîri privind admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea amplă a recursului, reprezentantul recurentului, în esență a indicat că, decizia instanței de apel este pasibilă de a fi casată integral, iar hotărîrea primei instanțe urmează a fi casată parțial pe motivul aplicării eronate a normelor de drept material, manifestată prin aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată și prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată.

În acest context, a indicat că, instanța de judecată în mod eronat a respins cerința privind încasarea în beneficiul recurentului Siminica Gheorghe a prejudiciului material pentru lipsirea ilegală de posibilitatea de a munci pentru o perioadă de 30 luni.

De asemenea, instanța de apel a respins neîntemeiat demersul recurentului privind reclamarea probelor, fără de care nu se poate demonstra faptul că, recurentul a activat la întreprinderea „Стройтермоизоляция” pînă în ziua arestării.

În dezacord cu decizia instanței de apel din 13.12.2012, Ministerul Finanțelor, la data de 03.05.2013 a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărîrii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărîri privind respingerea acțiunii.

În motivarea amplă a recursului, recurentul Ministerul Finanțelor a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sînt pasibile de a fi casate parțial pe motivul aplicării eronate a normelor de drept material și procedural.

În continuare, a menționat că, intimatul-recurent Siminica Gheorghe nu dispune de dreptul la repararea prejudiciului în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25.02.1998.

Conform art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărâii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ambele recursuri declarate în termen, deoarece materialele pricinii atestă recepționarea de către recurentul-intimat Siminica Gheorghe a deciziei instanței de apel la data de 05.02.2013, iar recurentul-intimat Ministerul Finanțelor a făcut cunoștință cu decizia motivată a instanței de apel la data de 26.04.2013, (f.d.145).

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise cu casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Actele cauzei denotă că, Siminica Gheorghe s-a adresat în instanța de judecată cu o acțiune împotriva Secției Financiare Hîncești, Ministerului Finanțelor, prin care a solicitat perceperea în folosul său, din contul bugetului de stat al RM suma de 500000 lei cu titlul de prejudiciu moral și suma de 500000 lei cu titlul de prejudiciu material.

Prin hotărârea primei instanțe acțiunea a fost admisă parțial.

În motivarea concluziilor formulate instanța de fond a menționat că, recurentul-intimat Siminica Gheorghe nu a prezentat probe pertinente și veridice, ce ar confirma că, din motivul atragerii la răspundere penală, nu a putut activa în continuare la întreprinderea de construcție. Prin urmare, pretenția privind repararea prejudiciului material a fost respinsă integral.

De asemenea, prima instanță a reținut condamnarea ilegală a recurentului-intimat Siminica Gheorghe, caracterul și gradul suferințelor psihice ale acestuia, durata aflării nelegitime a persoanei în detenție, estimînd cuantumul prejudiciului moral la suma de 50000 lei.

Aceeași soluție a fost reținută și de către instanța de apel.

Recursurile declarate de avocatul Coșleț Petru în interesele recurentului Siminica Gheorghe și de Ministerul Finanțelor sînt întemeiate din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Analiza pe care judecata o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere și să corespundă prevederilor normelor de drept procedural.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, contrar prevederilor enunțate prin hotărîrea primei instanțe și a instanței de apel în pricina dată nu au fost stabilite circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, hotărîrile neavînd putere de convingere.

În conformitate cu art. 240 alin. (3) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Dispoziția art. 241 alin. (4) CPC prevede că, în partea descriptivă se indică pretențiile reclamantului, obiecțiile pîrîtului și explicațiile celorlalți participanți la proces. Totodată alin. (5) al articolului nominalizat prevede că, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Însă, în cazul din speță hotărîrea primei instanțe și decizia instanței de apel nu întrunesc aceste prevederi legale.

Astfel, după cum denotă materialele cauzei, la data de 13.12.2012, la stadia examinării respectivei pricinii în instanța de apel, reprezentantul recurentului Siminica Gheorghe a înaintat un demers, prin care a solicitat instanței de judecată reclamarea de la SA „Izotermocon” a copiilor actelor ce au stat la baza concedierii lui Siminica Gheorghe din funcția deținută, (f.d.120).

În motivarea demersului, reprezentantul recurentului a indicat că, o asemenea solicitare a fost adresată și SA „Izotermocon”, însă a rămas fără răspuns. Iar, obținerea probelor respective au importanță pentru justa soluționare a pricinii, care vor servi la justificarea pretenției cu privire la încasarea prejudiciului material.

Conform art. 119 alin. (1) și (2) CPC, probele se adună și se prezintă de către părți și de alți participanți la proces. Dacă în procesul de adunare a probelor apar dificultăți, instanța poate contribui, la solicitarea părților și altor participanți la proces, la adunarea și prezentarea probelor necesare.

În cererea de reclamare a probei trebuie să fie specificate proba și circumstanțele care ar putea fi confirmate sau infirmate prin acea probă, cauzele ce împiedică dobîndirea probei, locul aflării ei. Instanța judecătorească (judecătorul) poate elibera, după caz, la cererea părților sau a altor participanți la

proces, un demers pentru obținerea probei. Persoana care deține proba reclamată o trimite nemijlocit în judecată sau o înmânează persoanei care deține demersul pentru a o prezenta în judecată.

Însă, instanța de apel, prin încheierea protocolară din 13.12.2012 a respins demersul reprezentantului recurentului Siminica Gheorghe, ca neîntemeiat.

Astfel, reieșind din cele sus-menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel, în mod neîntemeiat a respins demersul privind reclamarea probelor.

Or, instanțele de judecată au obligația de a stabili toate circumstanțele pricinii care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond.

Mai mult ca atât, drept temei de respingere a cerinței privind repararea prejudiciului material a servit faptul că, recurentul-intimat Siminica Gheorghe nu a prezentat probe pertinente și veridice, ce ar confirma că, din motivul atragerii la răspundere penală, nu a putut activa în continuare la întreprinderea de construcție.

Or, în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) și art. 8 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25.02.1998, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite. Quantumul sumelor de compensare a prejudiciului, prevăzute la art. 7 lit. a), se calculează pornindu-se de la câștigul mediu lunar al persoanei fizice la momentul cauzării prejudiciului, cu aplicarea coeficientului de inflație.

Dat fiind faptul că, instanța de recurs este în imposibilitate de a înlătura aceste contradicții, pricina urmează a fi restituită pentru rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, și în baza probelor pertinente administrate, raportate la legea materială ce guvernează raportul juridic litigios, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

Având în vedere faptul că, decizia instanței de apel a fost emisă în contradicție cu prevederile normelor de drept material și procedural, iar argumentele invocate de recurenți sînt întemeiate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite ambele recursuri, de a casa integral decizia instanței de apel, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de avocatul Coșleț Petru în interesele recurentului Siminica Gheorghe și de Ministerul Finanțelor.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2012, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Siminica Gheorghe împotriva Secției Financiare Hîncești, Ministerului Finanțelor cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Svetlana Novac